

Inrikesministeriet
PB 26
00023 Statsrådet
kirjaamo.sm@gov.fi

Utlåtande till inrikesministeriet om utkastet till uppdaterad anvisning för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet

Referens VN/18671/2022
VN/18671/2022-SM-14

Utlåtande

Västra Nylands välfärdsområde tackar för möjligheten att lämna ett utlåtande om utkastet till inrikesministeriets uppdaterade anvisning för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet.

Västra Nylands välfärdsområde ser det som positivt att man har utarbetat enhetliga kriterier för riksomfattande enhetliga principer. I de föreliggande anvisningarna tas också hänsyn till betydelsen av förebyggande av olyckor i ett servicenätverk som fastställs på basis av riskområden. Det väsentliga är att man med räddningsverksamhetens aktionsberedskap och den tillhörande aktionsberedskapstiden samt räddningsverksamhetens prestationsförmåga täcker de kvarstående risker som med åtgärder för att förebygga av olyckor inte i tillräcklig mån har kunnat minimeras.

Kriterierna möjliggör en flexibel planering av resurser och användning av lättare räddningsenheter än traditionella enheter som en del av räddningsverksamhetens prestationsförmåga.

Utlåtandet har utarbetats så att det kommenterade stycket består av kapitlet, stycket och sidnumret i anvisningsutkastet, följda av kommentaren som stycket gäller *i kursiv stil*.

En allmän observation är att sådana här verksamhetsföreskrifter som potentiellt ökar kostnaderna för räddningsverksamheten avsevärt bör fastställas i lag eller förordning, eftersom det i så fall vore möjligt att få statlig finansiering för ändringsbehov i verksamheten.

3.2.1 Aktionsberedskapsplan för räddningsverksamhet

Stycke 2, sida 15

För att säkerställa omfattande, högklassig och enhetlig planering och planeringsdokumentation av räddningsverksamhetens aktionsberedskap är det nödvändigt att de saker som beskrivs i denna anvisning dokumenteras i aktionsberedskapsplanen för räddningsverksamhet, som utarbetats av räddningsverket. Enhetlig planering av aktionsberedskapen och dokumentation av planeringen underlättar bland annat bedömning av risknivån för tjänster som hänför sig till räddningsverksamhet (3 § och 18 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet 613/2021) och jämförelse av tillgången till och kvaliteten på tjänsterna med andra välfärdsområden (13 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet 613/2021).

Om man gör så här, uppstår det eventuellt överlappningar med servicenivåbeslutet. Därför borde detaljnivån sänkas här på motsvarande sätt.

Stycke 4, sida 15

Beredningen av aktionsberedskapsplanen ska dessutom samordnas med andra räddningsverk inom samarbetsområdet för räddningsverksamhet.

Verkställs samordningen under ledning av Helsingfors stad, som det konstateras bland annat på sida 15? Västra Nylands räddningsverk har ett samarbetsavtal också med Egentliga Finlands och Egentliga Tavastlands räddningsverk. Det räcker inte med att samordna aktionsberedskapen endast per samarbetsområde, utan varje räddningsverk borde också samordna sin aktionsberedskap med grannräddningsverken. Detta stöder en 1999 utfärdad bestämmelse i

räddningslagen, enligt vilken en larmanvisning ska utarbetas så att de närmaste (i praktiken de snabbaste, inte de närmaste) lämpliga enheterna larmas till händelseplatsen, oberoende av områdesgränser. Anvisningen ska därför utarbetas ur ett kundperspektiv.

4.1.1 Riskrutor för räddningsverksamhetens aktionsberedskap

Stycke 2, sida 19

Definitionen av riskklasser grundar sig på risknivån som bildats med hjälp av en statistisk modell. Modellen har skapats för att förklara antalet olyckor med förhöjd räddningspotential (KoPPO) som inträffat i en riskruta under fem år. Som förklarande variabler använder modellen antalet olyckor under de senaste fem åren och våningsytan. KoPPO-begränsningen används endast för att fastställa riskklassen. I bedömningen av utfallet granskas alla de räddningsuppdrag i prioritetklass A eller B där det enligt den ursprungliga riskbedömningen skulle ha funnits behov av brådskande räddningsverksamhet.

I räddningsverksamhet kan prioriteten för ett uppdrag med räddningsledarens beslut ändras till prioritetklass C om man under resan får tilläggsinformation om händelseplatsen. Anvisningsutkastet tar inte ställning till hur detta påverkar antalet så kallade KoPPO-uppdrag.

5 Planering av aktionsberedskapen

Stycke 2, sida 22

I planering av aktionsberedskapen är det viktigt att veta hur mycket resurser finns tillgängliga. Först ska man skapa ett utkast till servicenivån. När den motsvarande kostnadsnivån har utretts och de nödvändiga resurserna för verksamheten har tilldelats i servicenivåbeslutet, kan den slutliga aktionsberedskapsplanen utarbetas.

Servicenivåbeslutet är inte välfärdsområdets budget. "De nödvändiga resurserna för verksamheten" fastställs i välfärdsområdesfullmäktiges budget.

Anvisningsutkastet tyder på att det i servicenivåbeslutet och aktionsberedskapsplanen delvis behandlas samma saker. I stället för att öka förvaltningsbyråkratin borde man minska på den. Därför ska man antingen lätta på innehållet och strukturen i servicenivåbeslutet eller ta bort skyldigheten att utarbeta en aktionsberedskapsplan.

Stycke 12, sida 25

Den prestationsförmåga och det servicenätverk som definierats i planeringen av den grundläggande aktionsberedskapen utgör grunden för planering av aktionsberedskapen. I arbetet ska man bedöma och planera hur aktionsberedskapen säkerställs för uppdrag som kräver större räddningsformationer än räddningsplutoner både i det egna området och över hela räddningsverksamhetens samarbetsområde.

Se kommentaren till kapitel 3.2.1, stycke 4, s. 15.

5.1.1 Första enheten

"Tipsrutan", sida 26

TIPS

För att uppnå aktionsberedskapstiderna för den första enheten krävs inte en formation av samma storlek som en räddningsgrupp. I vissa fall är en spetsenhet eller multiprofessionell enhet ett kostnadseffektivt sätt att säkerställa en tillräckligt snabb aktionsberedskapstid för den första enheten

Fallbeskrivningen ovan borde preciseras: hänvisar man här till de "situationer med låg risk" som räknas upp på sidorna 35–36?

5.2 Planering av aktionsberedskapen som förutsätts vid stora olyckor och störningssituationer

Stycke 10, sida 31

Prestationsförmågan och aktionsberedskapen vid storskaliga olyckor och störningar hos ledningen av räddningsverksamhet har fastställts på nationell nivå i de riksomfattande ledningsanvisningarna om räddningsverksamhet, som specificeras i räddningsverkens och samarbetsområdenas ledningsanvisningar och -planer.

I anvisningsutkastet hänvisas till de riksomfattande ledningsanvisningarna, som räddningsverken borde komplettera med regionala och samarbetsområdestäckande ledningsanvisningar och -planer. Riksomfattande ledningsanvisningar har såvitt vi vet inte ännu utfärdats, och vi har inte kännedom om att de skulle beredas eller när de skulle träda i kraft.

5.3 Planering av aktionsberedskapen under undantagsförhållanden

Stycke 4, sida 32

På brådskande uppdrag som beror på vapeneffekter kan man inte tillämpa responser som planerats på förhand. Uppdragen måste förmedlas till ledningscentralen, som bedömer i vilket skede man åker i väg till händelseplatsen, med vilken styrka och när resurserna kan kompletteras.

Avses här den verksamhet vid läges- och ledningscentraler som enligt statsrådets förordning om samlande av arrangemang för läges- och ledningscentraler (SRf 145/2024) grundas inom räddningsverksamhetens samarbetsområden (på finska YTA-JOKE/TIKE)? Om så är fallet, ska man också vara beredd på att göra bedömningar lokalt i och med att prestationsförmågan eventuellt sjunker på grund av undantagsförhållanden inom verksamheten vid läges- och ledningscentraler i samarbetsområdet (personalbrist, avbrott i

telekommunikationsförbindelser m.m.). Målet med anvisningen om aktionsberedskapen är att förenhetliga planeringen av räddningsverksamhet på nationell nivå. Därför vore det motiverat att också ta ställning till att vilka delar eller om eventuellt hela aktionsberedskapsplanen borde definieras som ett icke-offentligt dokument.

5.4 Ledning av räddningsverksamhet

Stycke 6, sida 33

Räddningsverksamhetens ledningssystem ska planeras och genomföras enligt de riksomfattande enhetliga principerna för ledning av räddningsverksamhet.

I anvisningsutkastet förblir det oklart var de riksomfattande enhetliga principerna har fastställts. Om man här avser den riksomfattande ledningsanvisningen om räddningsverksamhet, se kommentaren till kapitel 5.2.

6.1 Larmning av räddningsformationer

På sidorna 35–36 har man specificerat uppdrag med låg risk. Är det möjligt att i framtiden betrakta dessa som uppdrag i prioriteringsklass C? Om så är fallet, har detta ganska stor inverkan till exempel på riskrutorna i Otnäsområdet i Esbo. I Otnäs byggs nu en brandstation på grundval av tidigare bevakningsuppmaningar och Regionförvaltningsverket i Södra Finlands föreläggande att avhjälpa brister (beslut 10.4.2024 ESAVI/42163/2022). Exempelvis har man för larmanläggningar öppnat upp brådskande och icke-brådskande uppdrag så att detta skulle möjliggöra planering av responser till exempel i uppdragskategorin 103 C/D i fortsättningen.

7.1 Första enheten

Stycke 2, sida 38

Vid bedömning av utfallet beaktas alla de räddningsuppdrag som krävt snabba räddningsåtgärder eller där det funnits möjlighet till snabba räddningsåtgärder på händelseplatsen. I bedömningen av utfallet av aktionsberedskapstiderna för den första enheten beaktas således alla de räddningsuppdrag där den första räddningsenheten förflyttat sig ända fram till händelseplatsen i prioritetssklasserna A eller B.

Anvisningsutkastet tar inte ställning till om räddningsledaren kan ändra uppdrag i åtgärdsregistret (Pronto) till exempel så att de motsvarar uppdrag i prioritetssklass C när det inte förekommit någon verklig fara på händelseplatsen. Modellen som beskrivs i kapital 7.2.2 i anvisningsutkastet är inte tillräckligt tydlig och spetsenhetens roll kommer inte helt och hållet fram. När man bedömer räddningsgruppens aktionsberedskapstid, vilken är då den eventuella spetsenhetens "andel" i beräkningen av aktionsberedskapen och aktionsberedskapstiden?

Välfärdsområdesstyrelsen 16.9.2024 § xx

PL 33, 02033 LÄNSI-UUDENMAAN HYVINVOINTIALUE

PB 33, 02033 VÄSTRA NYLANDS VÄLFÄRDSOMRÅDE

luvn.fi